

ע"פ 2937/13 - חליס טארק נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 2937/13

לפני: כבוד השופטת א' חיות
כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט נ' סולברג

המערער: חליס טארק

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע בתפ"ח 1168/08 שניתן ביום 14.3.2013 על ידי כבוד סגן הנשיא ב' אזולאי והשופטים נ' זלוצ'ובר וי' רז-לוי

בשם המערער: עו"ד סמדר בן נתן; עו"ד איילה צבן

בשם המשיבה: עו"ד קרן רוט

בשם שירות המבחן: גב' אורנית עמיר

פסק-דין

השופט נ' הנדל:

1. ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (סגן הנשיא ב' אזולאי והשופטים נ' זלוצ'ובר וי' רז-לוי)

עמוד 1

בתפ"ח 1168/08, בגדרו הושת על המערער עונש של 10 שנות מאסר בפועל ושנתיים מאסר על תנאי לבל יעבור עבירה שהיא פשע, לפי תקנות ההגנה (שעת חירום) 1945 או לפי פרק ז לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), וזאת בתוך 3 שנים מיום שחרורו. עניינו של התיק עבירות ביטחוניות שונות שביצע המערער בין השנים 2001-2004.

רקע והליכים קודמים

2. המערער, יליד 1985 ותושב סג'יעה ברצועת עזה, הורשע על פי הודאתו בכתב אישום מתוקן הכולל שני אישומים.

לפיה אישום הראשון, בשנת 2001 השתתף המערער במחנה אימונים של גדודים המשויכים לגדודי חללי אל-אקצה, הפועלים כארגון טרוריסטי והוכרזו כהתאחדות בלתי מותרת בשנת 2002. המחנה נמשך כחודשיים וחצי, במהלכם למדו המערער והפעילים האחרים לפרק ולהרכיב רובים והתאמנו בקליעה בהם. לקראת סוף שנת 2003 פנה המערער לדודו, אחמד חילס - פעיל בכיר בתנועת הפת"ח - ורכש ממנו נשק. בתחילת 2004 ובמסגרת הפעילות בגדודים שימש המערער כמלווה של דודו, כשהוא נושא עליו את הנשק. המערער אף הדריך אנשים אחרים על אופן השימוש בנשק מסוג קלצ'ניקוב, אותו נשאו במהלך פעילות האבטחה. בגין כך, הואשם המערער בעבירה של אימונים צבאיים אסורים לפי סעיף 143(ב) וכן בעבירות נשק (נשיאת נשק) לפי סעיף 144(ב) - כל העבירות לפי חוק העונשין.

לפיה אישום השני, בשנת 2004 רכש המערער מפעיל אחר בארגון מטול ושתי פצצות מרגמה. המערער רצה לעשות בהם שימוש במסגרת החוליה שהקים והיה אחראי עליה, ולשגר את הפצצות לעבר שטח ישראל על מנת לגרום למות אזרחים ישראלים משום היותם ישראלים ולפגוע בביטחון המדינה. המערער וחברים נוספים בחולייתו הגיעו לאזור אלמנטאר שבעזה על מנת לירות את שתי הפצצות. פצצה אחת אמנם נורתה לעבר ישראל, מבלי לגרום לנפגעים, ושיגורה של הפצצה השנייה לא צלח. בגין כך, הואשם המערער בעבירה של ניסיון לרצח לפי סעיף 305(1) לחוק העונשין.

3. בגזר הדין עמד בית המשפט המחוזי על חומרת המעשים, הבולטת על רקע המאבק שמנהלת מדינת ישראל כנגד ארגוני הטרור ששמו להם למטרה לפגוע בביטחונה. בית המשפט הוסיף כי פעולות המערער ומעורבותו בארגון טרור בוצעו במשך תקופה ארוכה ומלמדות על נחישותו ורצונו העז לפגוע במדינת ישראל, אזרחיה וחיליה ולהטיל עליהם אימה. עוד נקבע כי במעשיו אלה נטל המערער חלק פעיל ורציף בפעילות טרור, באופן המחייב ענישה ממשית, מוחשית ומרתיעה. מנגד, נתן בית המשפט משקל להודאת המערער בכתב האישום המתוקן, גילו הצעיר במועד ביצוע העבירות, הימשכות הדין, היותו נתון במעצר מזה כארבע וחצי שנים והעובדה כי מאז שנת 2004 לא המשיך לעסוק בפעילות טרור.

טענות בעלי הדין

4. הסנגורית הדגישה בעיקר שתי טענות: האחת, כי בית המשפט המחוזי העניק את הבכורה לשיקול ההרתעה בקביעת עונשו של המערער, ובכך שגה והחמיר יתר על המידה. השנייה, כי בית המשפט המחוזי לא התחשב בנסיבות

המעשה והעושה - העובדה כי המערער היה קטין בעת ביצוע חלק ניכר מהעבירות שיוחסו לו, ועל גבול הקטינות (גיל 19) בִּיְתֵר העבירות; וכן העובדה כי מעשיו לא הביאו לכל פגיעה בנפש, בגוף או ברכוש. באת כוח המדינה סומכת את ידיה על גזר הדין של בית משפט קמא תוך שימת דגש על האינטרס הציבורי המחייב החמרה בעבירות אלה.

הכרעה

5. לאחר שעיינתי במכלול החומר והטענות שבאו לפניי, באתי לכלל דעה כי דין הערעור להידחות. כידוע, "ערכאת הערעור אינה נוהגת להתערב בעונשים שנגזרו על ידי הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים בהם נפלה טעות מהותית או שניכרת סטייה קיצונית ממדיניות הענישה המקובלת" (ע"פ 2058/14 פלוני נ' מדינת ישראל (5.5.2014)). המקרה דנא אינו נמנה על אותם חריגים.

המעשים בהם הודה המערער הם חמורים ביותר. המערער היה מעורב באופן אקטיבי ומתמשך בפעילות טרור המכוונת לפגוע בביטחון המדינה ובשלום אזרחיה. אין מדובר במעשה בודד, והעבירות בהן הורשע המערער אף היו במדרג חומרה הולך וגובר: ראשיתן באימונים בנשק, המשכן בהדרכת אחרים, באבטחת גורם בכיר בארגון טרור ובהקמת חוליה, וסופן בניסיון רצחני לקטול חייהם של ישראלים - מכיוון שהם ישראלים - באמצעות שיגור פצצות לעבר שטח ישראל. גם אם ראשיתן של פעולות המערער נעשו בהיותו קטין, הרי דווקא המשכן ובוודאי שיאן של פעולות אלה - ניסיון שיגור הפצצות - נעשה לאחר שהמערער הגיע לבגרות. מותר להניח כי אילו צלח ניסיון זה, היה מביא לפגיעות ואבידות בנפש. העובדה שהשיגור לא צלח ולא נגרם נזק - למרבה המזל - היא תוצאה שאירעה מעבר לשליטת המערער ולא על פי מחשבתו הפלילית.

העבירות מסוג זה שבהן הורשע המערער נועדו כמובן לשמור על הערכים המוגנים של חיי אדם, ביטחון המדינה ושלום אזרחיה, וכן ריבונות המדינה. מעשיו של המערער מהווים פגיעה עמוקה ומסוכנת בערכים אלה. בעבירות מהסוג דנא, ככלל, הנסיבות האישיות של הנאשם מתגמדות במשקלן לנוכח חומרת המעשים והסכנה הממשית הנשקפת מהם (ראו: ע"פ 9349/07 אמסעיל חאמד נ' מדינת ישראל (23.6.2008) (להלן: עניין חאמד)). כך גם אין לקבל את הטענה שהיותו של המערער תושב האזור והעובדה שאינו חב בחובת נאמנות למדינה מפחיתה מחומרת מעשיו. יפים לעניין זה דברי השופטת א' פרוקצ'יה בעניין חאמד:

"החובה להימנע מפגיעה בחיי אדם ומסיכון שלום הציבור חלה על כל אדם באשר הוא אדם, כלפי כל אדם באשר הוא אדם, וקשה למצוא טעם להקלה בענישה בעובדה כי נאשם המבקש לקטול חיי אדם בישראל אינו נמנה על אזרחי או תושבי המדינה".

בנוסף, ובניגוד לטענת המערער, בית המשפט קמא הביא בחשבון גם את השיקולים לקולה כגון הודאתו בכתב האישום המתוקן, גילו של המערער, התקופה הממושכת בה היה נתון במעצר והתמשכות הליכי המשפט, ונתן להם משקל מספק וראוי בקביעת העונש. אף תסקיר שירות המבחן שהוגש לבית משפט זה אינו כולל בתוכו כל המלצות ממשיות לכאן או לכאן.

6. תחת פעולות לפגיעה בביטחונה רגזה ארץ, ותחת ניסיון הריגה באזרחיה לא תוכל שאת (השוו: משלי ל, כא). המענה המשפטי לפעולות הטרור חייב להיות נחוש ולהעביר מסר ברור ומרתיע. יבין היטב החפץ לפגוע בליבת החיים של המדינה ותושביה כי אף בית המשפט יילחם בתופעה באמצעות הכלים המוענקים לו על ידי המחוקק בדמות החמרה ממשית בעונש. כך תמיד וכך במיוחד על רקע המציאות הביטחונית באזורנו בשנים האחרונות.

שיקול מרכזי בגזירת העונש בגין עבירות נגד ביטחון המדינה הוא שיקול ההרתעה - פרטנית וכללית. מימד חומרה נוסף הוא זיהויו של הקורבן הנועד. אין לו פנים או שם, די בכך שהוא מתגורר במדינת ישראל. במעשים מעין אלו דוגמת המעשים שעשה המערער, השאיפה היא להגדיל את כמות הנפגעים ככל שניתן. כמובן הכלל הגדול בתיקון 113 לחוק העונשין, עיקרון ההלימה, חל גם בעבירות ביטחון - איש איש יענש על פי מעשיו גם בתחום זה. ברם, דווקא בראייה זו מעשי המערער לא זכו לעונש חמור יתר על המידה.

העונש שנגזר על המערער - 10 שנות מאסר בפועל - מצוי במתחם הענישה הראוי וההולם ואף תואם את פסיקתו של בית משפט זה במקרים דומים (ראו והשוו, למשל: ע"פ 2651/10 אבו ואדי שריף נ' מדינת ישראל (28.2.2011)). עונש זה הוא מוכרח בנסיבות העניין, "על מנת לבטא גמול הולם, סלידה, וכדי להרתיע את המערער ואחרים שכמותו, למען יראו ויבאו, משום שהמאבק על הביטחון וההגנה על אזרחי ישראל, הוא בלתי פוסק" (ע"פ 2560/11 שאקר אבו מור נ' מדינת ישראל (7.2.2013)). על רקע האמור, ומששקל בית המשפט המחוזי כראוי את השיקולים הרלוונטיים בנסיבות העניין, סבורני כי אין מקום לשנות מגזר הדין.

7. אשר על כן, אציע לחברי לדחות את הערעור.

ש ו פ ט

השופטת א' חיות:

אני מסכימה.

ש ו פ ט ת

השופט נ' סולברג:

אני מסכים.

שופט

אשר על כן, הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט נ' הנדל.

ניתן היום, כ"ט בתמוז התשע"ד (27.7.2014).

שופט

שופט

שופטת
